Tizennegyedik évfolyam 21. szám. Muraszombat, 1898. május hó 22.

MURASZOMBAT ÉS VIDÉKE

társadalmi és közgazdasági hetilap

A „Vendvidéki Magyar Közmüvelődési Egyesület“ hivatalos közlönye.

Megjelenik minden vasárnap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egész évre 3 frt, félévre 1 frt 50 kr, egyes szám 10 kr.
Előfizetési pénzek és reklamációk Ujházi Miksa könyvnyomdájába küldendők.

Felelős szerkesztő: Dr. KHÁL ELEK.
Társ-szerkesztő: WILFINGER KÁROLY.
Kiadó: A Vendvidéki Magyar Közmüvelődési Egyesület.

Kéziratok, levelek s egyéb szerkesztőségi közlemények a lap szerkesztőségébe küldendők.
Hirdetési dij: 4 hasábos petitsor egyszeri hirdetésnél 10 kr, többszöri hirdetésnél soronkint 6 kr. Bélyegdij 30 kr.
Nyilttér petitsora 25 kr.

Még egyszer a járási szövetkezet ügye.

Multkori vezérczikkünk meg nem érdemlett figyelemben részesült. Muraszombatból „több hive a szövetkezeti eszmének“ mérges hangu levelet intézett a „Vasvármegye“ igen tisztelt szerkesztőjéhez, ki azt mult csütörtöki számában közzé is tette és ebben védelmére kelve Kondor Ferencz állami tanitónak, egyuttal pedig meglehetős izlés-telenséggel neki megy csekély személyemnek. Maga a czikk elannyira nélkülözi a tárgyilagosságot, hogy arra bővebben reflektálni csakugyan nem volna hozzám méltó foglalkozás.

Mivel a szövetkezeti ügynek muraszombati barátait egyenkint és személyesen ismerem, nagyon jól tudom, hogy a mérges levél megirása csupán *„önvédelem,“* mert hiszen, ha valakit netalán megsértettem a multkori vezérczikkben, annak módjában áll a támadást személyesen viszonozni és nem szorul fogadatlan prókátorra.

A szövetkezeti eszmének a névtelenség homályába burkolt muraszombati hivei csak menjenek a maguk utján tovább és ha oly keveset törődnek az én irkáimmal, akkor kár volt egyáltalán az országszerte magas szinvonalu stylusáról ismert Vasvármegyében azokkal és csekélységemmel két hasábon keresztül foglalkozni.

Majd mikor a szövetkezés ügye e városban a megvalósulás stadiumába lép, akkor mutassák meg a névtelenek, hogy ők mennyit értenek a dologhoz s mennyire nélkülözhetik a helybeli társadalom közreműködését.

Mert azért, hogy t. i. a szövetkezeti ügy helybeli hiveinek teljes mellőzésével akar tervének megvalósitásához fogni és csakis ezért hibáztattuk Kondor Ferencz tanitó ur fellépését. Egyébként pedig tervét egészen tárgyilagos birálat alá vettük.

Ám czáfolja meg érveimet. Biztositom, hogy bármily kemény ellenvéleményének szivesen engedünk teret, de ne kicsinyelje a „gróf Károlyi Sándor-féle központ“ izlését és álláspontját, mert higyje meg nekünk névtelen muraszombati hiveivel együtt, hogy az uj szövetkezeti törvényjavaslat kidolgozásában gróf Károlyi Sándor és társai a legnagyobb részt vették, a leendő országos központi szövetkezet az ő központjuk mintájára és egyenesen abból fog létesülni. Ha ezek a férfiak nem volnának, a szövetkezeti eszme még teljesen ismeretlen volna nálunk és ezek az ócsárolt férfiak azok, kiknek a tanitó ur saját szövetkezete erkölcsi és vagyoni alapját köszönheti.

Nem kérdezhettem-e méltán a tanitó urtól, hogy miért nem támogatta akkor a járási szövetkezet eszméjét, mikor azt saját szövetkezetének mostani központja vetette fel? Nem én voltam akkor a kezdeményező, hisz még alig pár hónapja voltam akkor Muraszombat lakosa s igy nem az én személyem miatt hiusult meg akkor a dolog, hanem azért, mert az itteni körök a szövetkezeti ügyet még alig ismerték.

Hogy ugyanaz a tárgy most a kormány által felszinre hozva, lábra kap és nagyra nő, az bár nem egészen dicséretes fényt vet a társadalom önállóságára és belső erejére, hanem azért örvendetes tény gyanánt fogjuk regisztrálni és a jónak, bármely oldalról jő, hivei maradnak.

De Kondor terve épen azért, mert az uj szövetkezeti törvényjavaslat még nem vált törvénynyé, — tehát az ügy mai állapotában — korai és mert a hozandó törvény rendelkezéseihez nem alkalmazkodik — elhibázott is.

Ezt a vélemenyt el kell fogadnia annak, a ki az ügyet valaha tanulmányozta és el kell ismernie magának Kondornak is.

Ha pedig igy áll a dolog, a mi a napnál világosabb, — akkor kár volt olyan nagyon neki rontani az én személyemnek, mert a fő az, hogy igazat irtam.

Az én személyemről és müködésemről majd csak azok itéljenek, kik engem e lap vezetésével megbiztak és a kiknek talán mégis van némi részük Muraszombat és a vidék társadalmi életében.

Dr. Khál Elek

A „Muraszombat és Vidéke“ tárczája.

Kis szobámban . . .

Kis szobámban csendes éjjel;
Elmerengve ülök én,
Rám hanyatló végsugárt vet,
A kialvó gyertyafény
Rám tekint még, mint ha hivna,
Menjek el egy más . . . hazába;
Hogy kövessem oda én.

Azt susogja már a mély csend:
Menj kövesd csillagodat . . .
Hisz világa nincsen immár,
Fénye rég kialudott;
Menj kövesd s ne higyj szivednek,
Hisz itt csak gunynyal fizetnek!
Fuss! kerüld az álmokat.

És az álnok csend homálya
Hold és csillag fátyolon
Szép szavakkal kér, hogy menjek,
Hová szivem vágya van.
Menj, siess, igy szól a hajnal . . .
Menj, mig szived bánatba hal,
Mig megöl a fájdalom! !

Győrffi Béla.

Szelid Ferkó leánynézőben,

vagy: **A kalucsni.**

Ez a historia egy vidám majálisnak a boldog reminiscenciája. Majálisról jöttünk haza Szelid Ferkó, meg én.

Ketten ültünk egy kupéban. Viczinális mélázott velünk s a szomszédos kupékból ócska viczinális vasúti viczczeken nevetgéltek Ócska viczczek, viczinális vasut és egy hajatövéig szerelmes ember, — ez a helyzet kétségbeejtő.

Ferkó dicsérte Irmuskát lábaitól a teknősbéka fésüjéig. Hasonlatait tisztán az állatvilágból vette. Mert az Irmuska szemeire azt mondotta, hogy olyan mint egy őzé, a termetére, hogy olyan mint egy leopárdé, az arczgödröcskéi világitó szentjános bogárkák voltak.

— Óh, mint szeretnék Irmuskáéknál bemutatkozni, sóhajtotta el ezer fölkiáltó és ugyanannyi kérdőjelet fogyasztva.

— Hisz annál semmi sem könnyebb. Én ismerem azt a családot.

Szelid Ferkó mélyen a szemembe nézett.

— Igaz barátom vagy?

— A legigazibb, Ferkó, — feleltem könnyezett szemekkel.

— Ha ugy van, akkor az egyszer tedd meg a mire kérlek. Vezess be Irmuskáékhoz. Mutass be.

S könyörülő Isten légy velünk, mikor már majdnem a viczinális végállomásán voltunk, visszadöczögtünk az első 9 órára inditott vonattal, a honnét kiindultunk. Ilyen sem történt a viczinális fönállása óta.

— Szelid Ferkó, miniszteri hivatalnok, — mutattam Fenyveséknél uri barátomat. Elválhatatlan jó barátok vagyunk, lássák kérem szivesen.

Fenyvesék ezt meg is tették.

Hanem Ferkó olyan hideg volt mint a jégcsap Irmuskához sohasem szólt. Hol elsápadt, hol meg skarlátpiros lett az arcza.

Eleinte azt hittem a tulzengő szerelemnek megnyilatkozása ez, de mikor a horribilis ügyetlenségekbe belesápadt, részvéttel vontam egy másik sarokba.

— Beteg vagy?

— Egyszerüen én vagyok a földkerekség legboldogtalanabb embere. Tönkre vagyok silányitva. Mi nem ott vagyunk, a hol lennünk kellene. Ez az Irmuska nem az az Irmuska.

És egy bibliai metafórával fejezte be.

Ez az Irmuska nem méltó, hogy a másik saruit megoldja.

A gazdaember uzsorásai.

A földmivelési kormány különösen a gazdálkodó osztályt mélyen érdeklő rendeletet intézett az eljáró hatóságokhoz. A miniszternek ugyanis kiterjedt a figyelme arra, hogy mostanában mikor a buza árainak fluctuacziói gondba ejtik a gazdát, — megrohanják ügynökök, megveszik a termést tőlük előre, előleget adnak, vagy a termést előre kifizetik s a gazdától váltót vesznek. A földmivelésügyi kormány e szédelgő kereskedelmi ügyletben megtalálja az uzsoráskodás korteriumait, s szigoru megtorlást kiván ellenükben.

Soha a gazda veszedelmesebb csábitásnak kitéve nem volt, mint éppen most, midőn egy sulyos esztendő utóbajait kellene kiheverni. A buza árak ma magasak, kitudja milyenek lesznek, mire csépeltek.

A tavalyi esztendő nyomorusága is érezhetőbb ki tudja, birja-e aratás utánig pénz nélkül?

Egy bizonyos: hogy a magyar gazdának a konkurenciával szemben egy előnye van: elsőnek jelenhetik meg buzájával a piaczon. Az aratás ideje, Magyarország földrajzi fekvése, jóformán teljesen kiépitett vasuti hálózatunk, — nehány heti előnyt biztositanak Amerikával, Oroszországgal szemben. Ilyen körülmények között a magyar gazda önmagának ellenségévé szegődik, ha akár könnyelműségből, akár oktalan félelemből, akár pillanatnyi szorultságának uzsorás nyomása alatt a kedvező konjunkturák esetőségeit nem a maga javára aknázza ki, hanem sietve kap egy átlagár után s az idei aratás minden kedvező momentumainak hasznát másnak engedi át.

A gazda ne legyen könnyelmű, ne legyen ijedős, ne bocsátkozzék spekulácziókba, hanem maradjon meg a buzaértékesités termés módja mellett s várja be békén az aratás s azután kész áruján a piaczi áron adjon tul.

A miniszter intézkedését pedig minden vonalon és mindenki szivesen hallgatja, kár hogy a az üzleti szédelgésnek csak egy nemére, az ugynevezett gabonauzsorára terjeszkedik ki. A helyzet az, hogy jámbor falusi néphez gépgyárosok ügynökei néznek. Megvétetnek vele törlesztésre, váltó vagy adóslevél obligájával gazdasági eszközöket, aztán — nem azt szállitják, hanem a kötlevél hamisitásával, vagy más furfangos módon szállitanak négyszeres áru gépet. Megyénk egy helyén történt meg, hogy a roppanttul kiöltözött pesti vigécz mint vezérigazgatót mutatta be magát, Borközi állapotban rávett egy módos gazdát, hogy tanusitsa miként a községükben járt. Az igazgatósága előtt önigazolásul kell ez. Egy ilyen szivességet hogyan lehetne a vezérigazgató urnak megtagadni? S mi lett a vége? Az, hogy két hét mulva mégérkezett egy cséplő gép s mikor a gazda hülledezett s nem fizetett, a gépgyáros beperelte s a tárgyaláson felmutatták a csalás uton megszerzett, gyanutlanul aláirt czifra kötelezvényt. A miniszternek ebben a kérdésben is határoznia kell s erélyesen hydra-fejére hágni ennek az üzleti szédelgésnek.

Magát a pénzügyi, adóügyi törvényt és szabályokat is méltán sorozhatjuk sok esetben a kisgazda megrontóivá. Éppen hogy e sorokat irjuk, látott napvilágot Lukács László pénzügyminiszternek rendelete, mely szerint eltekint az adócsökkentés irásbeli bejelentésétől a járásban, jobbára irástudatlan kisgazdák érdekében. Tavaly midőn részleges apály volt vidékszerte, hányan nem részesültek adó leengedésben, mert nem tudták, hogy az adó leengedés iránti kérdesnek szabályszerü bélyeges ut istáncziákon kell előterjeszteznie.

Aztán finom szempárba helyezkedik már az a meghatározás is mely az elemi körök konstatók hatását vidékszerte általános elemi csapás esetére teszi. Mikor a törvényhozás ezt a törvényt alkotta, a magyar gazda nem ismerte fel a hesszeni legyet. Ennek a gazdákat fenyegető állatnak pedig az a kedves tulajdonsága hogy nem ismeri a pénzügyi törvényeket és szabályokat és igy általános elemi csapásként nem pusztit. Egy-egy gazdát tönkre tesz aki nagy busan juniusban fölszántja földjét, de minden gazdát nem pusztit ki. Igy aztán nincs elemi csapás, következőleg nincs adóleengedés. Mert adóleengedés csak általános elemi csapás esetén van. De mit használ az Péternek, hogy Pálnak termett, ha neki nincs mit aratnia és mégis annyi adót fizet, mint Pál.

Mit használ, mit eredményez? Keserüséget.

Nagyon helyes lenne a pénzügyminiszterhez a kérdés ezen része érdekében a megyének fölirni. Amit a miniszter most oly elismerése módon a méltányosság javára elintézett. Vegyék tudomásul gazdáink, de az ő érdekükben kivánjuk, hogy ne éljenek vele. Rossz napokra vegyük tudomásul a miniszteri rendeletet, most pedig bő áldást a magyarnak!

Elemi károk eseteiben, melyekről a fönebbi czikkünk szól, mint tudva van hivatalból való eljárásnak nincs helye s az adót csakis szabályszerü irásbeli bejelentés alapján engedik el. A pénzügyminiszter most kijelenti, hogy két megbizottnak szóbeli jelentését is ellehet fogadni, de csakis a törvényes szabályokban járatlan és többnyire irástudatlan kis gazdák érdekében, nincs azonban megokolva eme kedvezmény a nagyobb birtokosok és uradalmakkal szemben. Meghagyta ezek folytán a miniszter, hogy a nagyobb birtokosoktól és uradalmaktól az elemi károk irásbeli bejelentését követeljék, ellenben a földmives osztályhoz tartozó kis birtokosok érdekében kiterjeszthetik a méltányosság legszélsőbb határáig a megbizás utján való kárbejelentések elfogadását.

Hirek

— **Személyi hirek.** Özv. Gróf Szápáry Gézáné szül. Győry Mária grófnő és fiai Gróf Szápáry László fiumei kormányzó Önm. és Szápáry Pál Gróf Ő méltósága f. hó 19-én nyaralásra városunkba érkeztek. A várkert bejáratánál a helybeli önkéntes tüzoltó-egylet sorfalat képezett s melegen üdvözölte a nemes szivü grófi családot. Adja Isten, hogy jól is érezzék magukat körünkben.

— **A közönség köréből vettük következő sorokat.** Tekintetes Szerkesztő Ur! Becses lapjának legutóbbi számának „Durvaság“ czime alatt egy hir jelent meg, a mely a végére bigygyesztett kérdőjel által czélzatosan a mezővári tanodával hozatott kapcsolatba. E kapcsolat feljogosit sőt kötelez arra, hogy az emlitett közleményhez az alábbi megjegyzéseket füzzem, azért tisztelettel kérem, sziveskedjék ezen soraimnak b. lapja hasábjain helyet engedni. Minden egyes iskola, s igy a mezővári is, a rendelkezésére álló idő, eszközök és módok kihasználása mellett teljes erejével törekszik a reá bizott növedékek vadhajtásait nyesegetni, erkölcseiket finomitani, magaviseletüket szeliditeni, gondolkozásukat helyes iranyba terelni egyszóval lelküket a lehetőség határáig a legjobban kimüvelni. Hisz ez rendeltetésénél fogva a legelső és legfőbb kötelessége. És az iskola hiven, szinte önfeláldozással, teljesiti is e nemes, de tagadhatlanul terhes feladatát. Legalább nálam joggal és bátran hivatkozhatom ugy az érdekelt szülőkre, mint az iskolai hatóságokra is eddigelé panasz soha sem fordult elő. Ám ha e tekintetben még sem éretnék el biztos, állandó siker, vagyis ha az iskolából kimaradt ifjuság későbbi legénykedő éveiben esetleg ismét eldurvul s rakoncztálanná válik, annak oka már nem az iskolában, hanem egyebütt keresendő. Hogy hol mindenütt? erről köteteket lehetne irni, azért e kérdésre ezuttal nem akarok részletesen kiterjeszkedni, csak egy oly körülményre mutatok reá, a melynek ugyszólván kifolyása a Vogler testvérek sajnálatos esete s a melyre, mint megengedhetlen rosz szokásra én részemről többször hivtam fel a községi elöljáróság, az éjjeli őrség s a többi a rend és csendre felügyelni köteles tényezők figyelmét, de hiába. Ugyanis a gazdák s a szülők egyrésze tisztelet a kivételnek! — nem teljesitik törvényszerü kötelességeiket, nem gyakorolják fegyelmi jogukat, amidőn felnőttebb fiaikat különösen pedig alkalmazott cselédjeiket minden ellenőrzés nélkül, a köteles felügyelet teljes elhanyagolásával vacsora után naponkint kicsapják az istállóra, hogy vigyázzanak a marhára, ők azonban felhasználva a kinálkozó alkalmat, az éj sötét leple alatt vagy a hold szende fénye mellett megszöknek onnét, csalogató fütty vagy énekszóval titkos vágyaik kielégitésére indulnak, mi végből csatangolnak az utczán s találkozván, csoportokba verődnek legvonzóbb anekdotáival és pazar bizalmas vendégszeretettel marasztotta, a mire Ferkó, a ki különben nem volt öntelt gyerek, igy mormogott.

— Heureka! Az én szénám érik.

Végre a legszivélyesebb fogadtatás emlékével és az időközben előhozott, mesterséges uton besározott kalucsnival elpályázott Szolid barátunk vad örömben, ahol nem kóborogtak az utczán, lengyelkét lejtve.

Szives, kitüntető marasztás, a gyönyörü leány és 20.000 frt hozomány, a boldogság hetedik egébe emelték.

— Hm! mondogatta Ferkó, hiszen ezek engem valósággal „fognak“.

Persze, hogy délután is beállitott, délután is a biztosra vette, hogy ott marasztalják vacsorára.

Nagy társaság volt Fenyveséknél. Mihelyt Ferkó odaérkezett, a házigazda mint az őrült, mely letépte láncát, rohant ki a folyosóra, de már késő érkezett, csak hüt testet, akarom mondani, a Pogát által ujra néhaivá tett kalucsnit látott meredezni a vizsla szájában.

Nem lehetett mit tenni. Fenyves uj kalucsnit hozatott.

De most meghagyta a cselédnek, hogy ha az uj kalucsnival megjön és kellőleg besározza, hozza be a szobába.

Ferkó észrevette, amint a szobacziczus behozta a kalucsnit s intett neki. Vigye vissza!

A háziur azonban nem engedte.

Ferkó azt hitte, hogy a háziak a rokonszenvüket akarják kimutatni, hogy a kalucsniját szalonképessé teszik, sőt azt hitte, ezek a kisvárosiak még azt sem tudják mi az a kalucsni, noha, mosolyogva magyarázta, de kérem, hiszen annak kint a helye.

De kérem, elfér az itt, erősködött Fenyves ur.

— De kérem alásan,

— De kérem — fakadt ki türelmét vesztett házigazda. Nem győzöm én önt a kalucsnival. És elbeszélte a mai map történetét, rettenetesen kiszinezte, miért marasztalta délelőtt annyira Ferkót.

A vendégek nevettek. Ferkó párolt állapotban volt. Vacsorára sem maradt, azon egyszerü okból, mert nem marasztalták.

Ez az uj viczinális exkuzió tragédiája

Döczögtünk ujra. A kupé egyik sarkába huzódtunk csendesen.

Én azon gondolkoztam, nem csap-e el a gazdám, amiért elcsavarogtam az időt.

Ferkó barátunk nem szólt s az ut közepén kihajitotta a kupé ablakából a kalucsnit.

Aztán egész éjjel lumpolt. A czigánynyal egész éjjel ezt huzatta:

Siratom a legszebb álmom,
Temetem a boldogságom.

És ezt a kalucsni tevé.

Aesophus.

Vigyázz! Meghalják. Hamar bucsuztunk s a kávéházban tájékozott a pinczér, hogy ebben a városhan két Fenyves van és mind a két Fenyveséknél van egy házi tündér, a kit Irmuskának hivnak. Mindössze az a különbség, hogy egyik két essel, a másik egy s-sel irja a neve végét. De egyik kisebb egy fejjel az egyik Irmuska tudni illik, de van huszezer forintja.

Persze, hogy Szelid Ferkó megvadúlva csörtetett az igazi Fenyveséhez.

Mint városi ember kalucsniban járt s az ámbituson hagyta azt, amit Pogát, a házi vizsla menten elaportirozott.

A háziasszony és a bájos Irma fogadták Ferkót.

Fenyves ur később jött haza. Az udvaron Pogát futott elébe, szájában egy néhai kalucsni földi maradványait fogván.

Fenyves ur nem tudta elképzelni, hol tett szert a Pogát kalucsnira, csak akkor ébredt a szörnyü valóra, midőn vendégét a szobában megpillantotta.

— Ttyü, a kutya áldóját. Szépen állunk, tünődött, mikor a kikent, kifent gavallér bemutatkozott.

Nem tehetett egyebet, titokban kalucsniért szalasztotta a szobaleánt.

A cseléd tradiczióhoz hiven eltracsesolta az időt, Ferkó menni készült. A házigazda

nek, kötekednek s tán kalandjaikat is közlik egymással. Ez a késő éjjelben is át menő esti határtalan szabadság s a gazdáknak és egyes szülőknek ez iránt tanusitott részben tudatlanságból, részben pedig kényelemszeretetből származó bünös közönyössége rontja és satnyitja az ifjuságot! Igy van ez különben általában minden zártabb, nem elszórt házakkal biró faluban, csakhogy nem mindenütt olyan hanyagok azok, a kiknek kötelessége volna a csendre és rendre felügyelni. Itt azonban már tán mégis csak megszünik az iskolák hatásköre?! Avagy az iskolák legyenek tán a pásztorórákra járó legénység éjjeli őrei? Talán a szocziálistákat, anarchistákat, nihilistákat és nem tudom még miféle „istákat" szinte az iskolák nevelik? Különben kijelentem, hogy Vogler testvérekre hallomás szerint Pécsek Istvánnak valahonnan Tótkeresztur vidékéről fogadott előttem teljesen ismeretlen nevü és egyéniségü szolgája dobott követ, akinek a mezővári iskolához épp ugy semmi köze, mint a kérdéses közlemény irójának, aki szinte czélzott, még pedig nem kevésbé roszakarattal iskolámra, dobott is, de nem talált. Hogy kettejük közül melyik a neveltebb, annak megitélését a fentebbiek elmondása után a mélyen tisztelt olvasóközönségre bizom. Mezővár, 1898. május hó 13-án. Kolossa Ferencz, állami tanitó.

— **Meghivás.** A szombathely-egyházmegyei római katholikus tanitó-egyesület muraszombati köre f. évi tavaszi gyülését május hó 26-án délelőtt 9 óra után Perestón a róm. kath. népiskola helyiségében tartja meg; melyre a tisztelt tag urakat és tanügy barátokat ezennel tisztelettel meghivjuk. A gyülés tárgyai: 1. Mult őszi körgyülési jegyzőkönyv felolvasása és hitelesitése. 2. Elnöki jelentés a kör féléves állapotáról. 3. Gyakorlati tanitás: Az első nagy betü ismertetése és begyakorlása az irva-olvasástanból I-ső osztálylyal. Kollársné Szlovák Teréz tanitónő által. 4. Tagsági dijak beszedése; a rendt. szab. 8. §. értelmében az orsz. és egyházm. alapra. (Az erre szóló könyvecskék elhozandók). 5. Értekezés. Csiszár János muraszombati tanitó által. („miképp szoktathatók a gyermekek az engedelmességre?") 6. Inditványok. 7. A jövő körgyülés helyének, idejének és tételeinek kitüzése. 8. Tisztujitás. 9. A gyülést pont 9 órakor tartandó szent mise előzi meg. Csendlakon, 1898. május 8-án. Völgyi Ferencz, a kör elnöke. Wilfinger Károly, a kör jegyzője.

— **Szivarok komiszsága.** Egy rövid idő óta oly komisz szivarokat lehet kapni dohány árudainkban, hogy az ember már előre fél, kogy roszszul jár, mielőtt rágyujtana. Felhivjuk a kormány figyelmét az itteni állapotokra, különösen itt a határ szélén, mert ha a bajon segitve nem lesz, hazafiságunk daczára is a szomszéd Stájerban leszünk kénytelenek szivarokat vásárolni.

— **Tüzoltó ügy**. Meixner Mátyás kerületi tüzfelügyelő és Wilfinger Károly f. hó 19-én vizsgálták meg a márkusházi tüzoltó egyletet és annak szertárát, mit teljesen rendben találtak, csak a gyülekezés késedelme miatt volt kifogása a kerületi tüzfelügyelőnek.

— **A Battyándi magyar olvasó-kör** f. h. 30-án Pünkösd hétfőn d. u. 3 órakor a kör tulajdonában levő Kossuth Lajos nagy hazánk fia és a tizenhárom vértanu arczképeinek leleplezését, a kör helyiségében, ünnepélylyel tartja meg, mely alkalommal az ünnepély sorrendje a következő lesz. 1-ször. Király Hymnus énekli az olvasó körből összeállitott énekkar. 2-szor. Megnyitó beszéd, mondja Petrovics Pál s.-lelkész. 3-szor. Alkalmi Költemény, szavalja Szever Ferencz köri tag. 4-szer Alkalmi Beszéd, felolvassa Horvath Lajos póstamester. 5-ször. Szózat szavalja Lukács Sándor köri tag. Befejezésül, „Tied vagyok, tied hazám" kezdetü dalt, énekli az énekkar. — Az ünnepélyre meghivókat a kör nem bocsát ki, sem belépti dijat nem szed, — hanem a n. é. közönséget és az ügybarátokat ez uton tisztelettel meghivja. Horváth Lajos, elnök.

— **Szökött szabólegény**. Czőr Miklós zoltánházi illetőségü szabólegény, Budapesten állandó alkalmazásban állott s nagyon kedvezőnek találta az alkalmat, midőn gazdája egy uj öltönynyel a megrendelőhöz küldte, meglépni. A károsult iparos azonnal jelentést tett a budapesti rendőrségnél, ki a nyomozást meginditotta, de eredménytelenül, miért is iratban kereste meg a helybeli csendőrséget, hogy illetőségi helyén keressék az uj libériás (ruhás) szabólegényt. A tettes itthon is volt, ennek neszét vette, s mielőtt a csendőreink elfoghatták volna, hazulról is meglépett. Állitólag Lembergbe utazott volna.

— **Reményi Ede** a világhirü magyar hegedümüvész a napokban Nev-Yorkban 69 éves korában meghalt.

— **Nyomozás.** Holczmann István vidékünk réme fegyveres csavargóra, ki már hosszabb idő óta körözve lesz, igen rosz napok járnak. Mint értesülünk a kerületi csendőr parancsnokság 48 csendőrt összepontositott elfogatására, de mind eddig még nem sikerült öt elfogni. A mint értesültünk jutalom dijat is tüztek ki annak, ki Holczman fegyveres csavargó hollétéről a csendőrséget értesiti. Rajta, hadd legyen egy fosztogató csavargóval kevesebb.

— **Sulyos testi sértés.** Belecz Ádám lehoméri lakost f. hó 14-én ismeretlen tettesek megtámadták, földre teperték és ütlegelték, minek következtében sulyosan megsérült. A csendőrségnek sikerült a tetteseket Skrilecz Miklós, Skrilecz Mihály, Loncsár Iván, Skrilecz Sándor és Vukán István ugyanottani lakósok személyében kinyomozni, kiket a kir. járásbiróságnak fel is jelentettek.

— **A triesti általános biztositó-társaság** (Assicurasioni Generali) f. é. április hó 12-én tartott 66-ik közgyülésén terjesztettek be az 1897. évi mérlegek. Az előttünk fekvő évi jelentésből látjuk, hogy az 1897. deczember 31-én érvényben volt életbiztositási tőke összegek 410.815,677 korona 60 fillért tettek ki és az év folyamán bevett dijak 17.282,135 korona 40 fillérre rugtak. Az életbiztositási osztály dijtartaléka 8.225,896 korona 36 fillérrel 106.055,417 korona 10 fillérre emelkedett. A tüz- és szállitmány-biztositási ágakban a dij és illeték bevétel 26.059,779 korona 92 fillér volt, miből 11.054,256 korona 32 fillér viszonbiztositásra forditatott ugy, hogy a tisztadijbevétel 15.005,523 korona 60 fillérre rugott, mely összegből 12.079,205 korona 16 fillér mint dijtartalék minden tehertől menten, a jövő évre vittetett át. A jövő években esedékessé váló dijkötelezvények összege 68.189,768 korona 38 fillért tesznek ki. Károkért a társaság 1897-ben 24.466,461 korona 76 fillért folyósitott. Ehhez hozzáadva az előbbi években teljesitett kárfizetéseket a társaság alapitása óta károk fejében 606 962,236 korona 46 fillérnyi igen tekintélyes összeget fizetett ki. Ebből a kártéritési összegből hazánkra 113.406,607 korona 41 fillér esik, mely összeget a társaság 170.141 káresetben fizetett ki. A nyereség tartalékok közül, melyek összesen 14.769,224 korona 48 fillérre rugnak, különösen kiemelendők: az alapszabályszerinti nyereségtartalék, mely 5.250,000 koronát tesz ki, az értékpapirok árfolyamingadozására alakitott tartalék, mely az 1.560,000 korona külön tartalék, ugy szintén az évi nyereségből kihasitott 44.315 korona 04 fillérrel 9.359,224 korona 48 fillérre emeltetett fel ugy, hogy az most az 1897. évi deczember 31-én meglevő értékpapirok értékének épen 10%-nak felel meg, továbbá felemlitendő még az 160.000 koronára rugó kétes követelések tartaléka. Ezeken kivül fenáll még egy 400.000 koronát kitevő külön alap, melynek az a rendeltetése, hogy az életbiztositási osztályban a kamatláb esetleges csökkenését kiegyenlitse. A társaság összes tartalékjai és alapjai, melyek első rangu értékekben vannak elhelyezve az idei átutalások folytán 132.348.020 korona 60 fillérről 143.645,142 korona 28 fillérre emelkedtek, melyek következőképen vannak elhelyezve: 1. Ingatlanok és jelzálog köv. 23.510,126 korona 14 fillér, 2. Életbiztositási kötvényekre adott kölcsönök 12.499,795 korona 64 fillér, 3. Letéteményezett értékpapirokra adott kölcsönök 568,842 korona 06 fillér, 4. Értékpapirok 94.373,963 korona 44 fillér, 5. Tárcza váltók 811,139 korona 70 fillér, 6. A részvényesek biztositott adóslevelei 7.350,000 korona, 7 Bankoknál levő rendelkezésre álló követelések 4 165,607 korona 26 fillér, 8. Készpénz és az intézet követelései, a hitelezők követeléseinek levonásával 365,668 korona 04 fillér. Összesen 143.645,142 kor. 28 fillér. Ezen értékekből több mint 36 millió korona magyar értékekre esik.

Nyilttér*.)

Az e rovat alatt közlöttekért nem vállal felelős éget a szerk

Henneberg-selyem 45 krtól 14 frt 65 krig méterenként — csak akkor valódi, ha közvetlen gyáraimból rendeltetnek, — fekete fehér és szines, — a legdivatosabb szövés, szin és mintázatban. **Privát-fogyasztóknak postabér és vámmetesen valamint házhoz szallitva, — mintákat pedig póstafordultával küldenek, Henneberg G. selyemgyárai** (cs. és k. udvari szállitó) **Zürichben.** — Magyar levelezés Svájczba kétszeres levélbélyeg ragasztandó. — 1.

Hirdetések.

Egy félig fedett, keveset használt

barna hintó

és 2 ló szerszámmal együtt

eladó

VOGLER GYÖRGYNÉL,

VAS-HIDEGKUT.

ANTI-PERONOSPORA

készíti: NUMA DUPUY & COMP

Bécs, VI. Windmühlgasse 33.

Kipróbált szer hatásra nézve egyenlő a **rézgálicz és mészoldattal,** de annál sokkal **olcsóbb** és nem dugaszolja el a fecskendőket.

Egy csomag ára 30 kr.

mely 1 hektoliter vizre elegendő.

Ezen szer egyedüli árusitója Muraszombat és vidéke számára:

ASCHER B. ÉS FIA,

Muraszombatban.

(1—6).

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller

Liniment. Capsici comp.

Ezen hirneves háziszer ellentállt az idő megpróbálásának, mert már több mint 27 év óta megbizható, **fájdalomcsillapitó bedörzsölésként alkalmaztatik köszvénynél, csúznál, tagszaggatásnál** és **meghüléseknél** és az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakrabban rendeltetik. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakorta Horgony-Liniment elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem **igazi népszerü háziszer,** melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegenkénti árban majdnem minden gyógyszertárban készletben van; főraktár: **Török József** gyógyszerésznél **Budapesten.** Bevásárlás alkalmával igen óvatosak legyünk, mert több kisebbértékü utánzat van forgalomban. **Ki nem akar megkárosodni,** az minden egyes üveget **„Horgony"** védjegy és Richter czégjegyzés nélkül mint **nem valódit** utasitsa vissza.

RICHTER F. AD. és társa, cs. és kir. udvari szállitók, RUDOLSTADT.

29—37.

IFJ. KOTZÓ PÁL

Budapest, V. kerület, Lipót-körut 18. szám.

A t. cz. vevőközönségnek szives tudomására hozza, hogy nagyobb kényelmükre irodáját

V. ker., Lipót-körut 18. szám

(Vigszinház mellett, a nyugoti pályaudvar Margithid közelébe) helyezte át.

Fentartotta azonban a VIII. ker., Szentkirályi-utcza 49. számu mühelyt és az V. ker., Lipót-körut 8—10. sz. alatti raktárhelyiségeit.

A közönségnek további pártfogását kérve, ajánlja Garrett legujabb szerkezetü **compound gőzmozdonyait, félstabil** és **stabil alakban,** amelyek 40% tüzelőanyag megtakaritással dolgoznak.

Gőzmozdonyokat és **gőzcséplőket négyszer fordítható aczéldobsinekkel, toldást nem igénylő szalmarázókkal a nagy szita felülettel,** minden nagyságban.

Minden fajta lovas cséplőkészületeket, arató- és vetőgépeket, szecskavágókat, répavágókat és minden más gazdasági gépeket.

(5—6).

Vidéken lakó szolid ügynökök kerestetnek!

TRIESTI ÁLTALÁNOS BIZTOSITÓ-TÁRSASÁG

ASSICURAZIONI GENERALI Nyereség- és veszteség-számla az A mérleghez. Elemi biztositási ág (1897.)

KIADÁS.

	korona	fil.	korona	fil.
I. Kárfizetések (a kárfelvételi költségekkel együtt):				
1. Tűzbiztositás, levonva a viszontbiztositók részét	6327090	40		
2. Szállitmánybiztositás, levonva a viszontbiztositók részét	2943376	18	9270466	58
II. Üzleti kiadások (levonva a viszontbiztositók téritményeit):				
1. Szervezési költségek (a folyó számlán teljesen törlesztve)	—	—		
2. Jutalékok	1742037	30		
3. Folyó igazgatási költségek	1752081	16	3494118	46
4. Adók és illetékek			1045746	70
III. Leirások és egyéb kiadások:				
1. Leirások kétes követelésekre	6823	18		
2. Egyéb kiadások: Járulék és kamat a hivatalnokok ellátási pénztárába	151820	32	158643	50
IV. Tartalék függő károkra:				
1. Tűzbiztositás, levonva a viszontbiztositók részét	931473	18		
2. Szállitmánybiztositás, levonva a viszontbizt. részét	1331830	—		
3. Jégbiztositás, levonva a viszontbiztositók részét	988	—	2264291	18
V. A biztositási alapok állása a számadási év végén:				
1. Dijtartalék:				
a) Tűzbiztositás, levonva a viszontbiztositók részét	6136673	26		
b) Szállitmánybiztositás, levonva a viszontbiztositók részét	836591	78		
	6973265	04		
2. Tőkésitett nyereségtartalék	2625000	—		
3. Értékpapirok árfolyamtartaléka	2418455	52		
4. Kétes követelések tartaléka	80000	—	12096720	56
VI. Évi üzleti nyereség			609916	42
Összesen			28939903	40

BEVÉTEL.

	korona	fil.	korona	fil.
I. A biztositási alapok áthozatala a mult évről:				
1. Dijtartalék, levonva a viszontbiztositók részét	6630122	78		
2. Tőkésitett nyereségtartalék	2625000	—		
3. Értékpapirok árfolyamtartaléka	2071320	88		
4. Kétes követelések tartaléka	80000	—	11406443	66
II. Függő károk tartaléka a mult évről (levonva a viszontbiztositók részét):				
1. Tűzbiztositás	814827	48		
2. Szállitmánybiztositás	805875	96		
3. Jégbiztositás	1002	—	1621705	44
III. Dijbevétel (levonva a törléseket):				
1. Tűzbiztositás Kor. 17.168,485·26, le: viszontbiztositás „ 6.947.174·78	10221310	48		
2. Szállitmánybiztositás Kor. 7.729,462·22, le: viszontbiztositás „ 4 107.081·54	3622380	68	13843691	16
IV. A tőkebefektetések hozadéka:				
1. Kölcsön- és leszámitolási kamat, továbbá hitelintézeteknél és takarékpénztáraknál eszközölt betétek kamata	80328	70		
2. Értékpapirok kamata	376046	56		
3. Ingatlanok tiszta hozadéka	102720	80	559096	06
V. Egyéb bevételek:				
1. Kötvény illetékek				
a) Tűzbiztositás	1120084	28		
b) Szállitmánybiztositás	41748	16	1161832	44
2. Könyvszerű árfolyam nyereség értékpapirokon			347134	64
Összesen			28939903	40

Nyereség- és veszteség-számla a B mérleghez. — Életbiztositási ág. (1897).

	korona	fil.	korona	fil.
I. Esedékes biztositások és járadékok fizetése:				
1. Halálesetre szóló és vegyes biztositások, levonva a viszontbiztositók részét	5246362	32		
2. Elélés esetére szóló biztositások, levonva a viszontbiztositók részét	1116374	98		
3. Járadékbiztositások	296945	36	6659682	66
II. Fizetések visszavásárolt kötvényekért, levonva a viszontbiztositók részét	—	—	1560651	06
III. Osztalék-fizetések biztositottaknak	—	—	359779	82
IV. Üzleti kiadások (levonva a viszontbiztositók téritményeit):				
1. Szervezési költségek } a folyó számlán teljesen tör-	—	—		
2. Szerzési költségek } lesztve	1120806	26		
3. Folyó igazgatási ügyek	1257111	78		
4. Behajtási jutalékok	397657	34		
5. Orvosi költségek	143859	70	2919435	08
6. Adók és illetékek	—	—	313154	10
V. Leirások és egyéb kiadások: Leirások kétes követelésekre és ingatlanra	—	—	26210	26
VI. Függő károk tartaléka:				
1. Halálesetre szóló és vegyes biztositások, levonva a viszontbiztositók részét	832426	10		
2. Elélési biztositások, levonva a viszontbiztositók részét	337352	02		
3. Járadékbiztositások	11427	34	1181205	46
VII. A biztositási alapok állása a számadási év végén:				
1. Dijtartalék				
a) Haláles. szóló és vegy. bizt. lev. a viszontbizt. részét Kor. 89.013,234·70				
b) Elélési biztositások, levonva a viszontbiztositók részét „ 9.245,211·18				
c) Járadékbiztositások „ 3.022.008·66	101280454	54		
2. Dij-átvitelek				
a) Haláles. szóló és vegy. bizt., lev. a viszontbizt. részét Kor. 4.109,032·22				
b) Elélési biztositások, lev. a viszontbiztositók részét „ 265.930·34	4374962	56		
3. Külön tartalék a kamatláb esetleges hanyatlásának kiegyenlitésére	400000	—		
4. Tőkésitett nyereség-tartalék	2625000	—		
5. Értékpapirok árfolyamtartalék és kiegészitő tartalék	6896453	92		
6. Kétes követelések tartaléka	80000	—		
7. A biztositottak osztalékalapja	1385764	54	117042635	56
VIII. Évi üzleti nyereség	—	—	1831884	64
Összesen			131894638	64

	korona	fil.	korona	fil.
I. A biztositási alapok áthozatala a mult évről:				
1. Dijtartalék } (levonva a viszontbiztositók részét)	93575878	98		
2. Dijátvitelek }	4013641	76		
3. Külön tartalék a kamatláb esetleges hanyatlásának kiegyenlitésére	240000	—		
4. Tőkésitett nyereség-tartalék	2625000	—		
5. Értékpapirok árfolyamtartaléka és kiegészitő tartalék	5626888	40		
6. Kétes követelések tartaléka	80000	—		
7. A biztositottak osztalékalapja	1693819	68	107855228	82
II. Függő károk tartaléka a mult évről (levonva a viszontbiztositók részét)			1012800	60
III. Dijbevétel				
1. Halál esetére szóló és vegyes biztositások 15.882,870·08, levonva a viszontbiztositási dijat 748,699·84	15134170	24		
2. Elelési biztositások 944,068·62, levonva a viszontbiztositási dijat 8,356·56	935712	06		
3. Járadékbiztositások	455196	70	16525079	—
IV. A tőkeberuházások hozadéka:				
1. Kölcsön- és leszámitolási kamatok, valamint a hitelintézeteknél és takarékpénztáraknál levő betétek kamatai	25603	38		
2. Kötvényekre adott kölcsönök kamatai	537488	76		
3. Jelzálogkölcsönök kamatai	296798	80		
4. Értékpapirok kamatai	3488974	54		
5. Ingatlanok tiszta hozadeka	589557	20	4938422	68
V. Egyéb bevételek:				
1. Kötvényilletékek	293542	02		
2. Könyvszerű árfolyamnyereség értékpapirokon	1269565	52	1563107	54
Összesen			131894638	64

VAGYON

Az ASSICURAZIONI GENERALI vagyonállása 1897. deczember 31-én.

TEHER.

Folyó szám	A tétel neve	A korona	A fil.	B korona	B fil.	Összesen korona	Összesen fil.
1	A részvényesek adóslevelei a tőke be nem fizetett részéről	3675000	—	3675000	—	7350000	—
2	Ingatlan birtok						
	a) Városi ingatlanok	—	—	13150000	—	13150000	—
	b) Mezőgazdasági birtokok	2513200	—	—	—	2513200	—
3	Épités alatt álló intézeti ház Milanoban	—	—	973152	86	973152	86
4	Kölcsönök a társaság életbiztositási kötvényeire	—	—	12499795	64	12499795	64
5	Kamatozó jelzálogilag biztositott tőke-kölcsönök ingatlanokra	—	—	6873773	28	6873773	28
6	Kölcsönök értékpapirokra	568842	06	—	—	568842	06
7	Állam- és más értékpapirok	8983418	28	81608826	46	90592244	74
8	Folyó kamatok	248306	24	533412	46	781718	70
9	Váltók a tárczában	811139	70	—	—	811139	70
10	Rendelkezésre álló pénzek hitelintézeteknél és takarékpénztáraknál	3985649	90	179957	36	4165607	26
11	Készpénzkészlet az intézet igazgatóságánál és fiókjainál	852839	76	61721	98	914561	74
12	Maradvány a viszontbiztositók számláiból	743359	78	48123	40	791483	18
13	Maradvány az intézet fiókjainak számláiból	2948190	78	490748	06	3438938	84
14	Maradvány az A mérleg folyó számlájából	—	—	2261618	04	2261618	04
15	Adósok különböző czimek alatt	941233	64	53107	84	994341	48
16	a) Letétek kezesség és biztositék gyanánt	3311664	04	4587368	08	7899032	12
	b) Letét Goldschmiedt alapitvány	6000	—	—	—	6000	—
	c) „ Besso József alapitvány	12000	—	—	—	12000	—
	d) „ Calabi R. alapitvány	6000	—	—	—	6000	—
17	Bútorzat és vasszekrények a társaság összes hivatalaiban, czégtáblák, papir- és nyomtatvány az összes raktárakban	—	—	—	—	—	—
18	Előlegezett jutalékok és szervezési költségek	—	—	—	—	—	—
		29606844	18	129999605	46	159606449	64
	Az 1897. decz. 31-én a jövő évekre érvényben maradó dijkötelezvények értéke kor. 68.189.768·38						

Folyó szám	A tétel neve	A korona	A fil.	B korona	B fil.	Összesen korona	Összesen fil.
1	Alaptőke	5250000	—	5250000	—	10500000	—
2	Tőkésitett nyereségtartalék	2625000	—	2625000	—	5250000	—
3	a) Tartalékalap az értékpapirok árfolyam ingadozásának fedezésére	2418455	52	5336453	92	7754909	44
	b) Kiegészitő tartalék	—	—	1560000	—	1560000	—
4	Tartalékalap kétes követelések fedezésére	80000	—	80000	—	160000	—
5	a) Dijtartalék folyó biztositásokra az A mérlegen (A viszontbiztositók részének levonásával)	6973265	04	—	—	6973265	04
	Dijtartalék folyó biztositásokra a B mérlegen	—	—	101280454	54	101280454	54
	b) Dijátvitel a B mérlegen	—	—	4374962	56	4374962	56
	c) Külön alap a kamatláb esetleges hanyatlásának kiegyenlitésére	—	—	400000	—	400000	—
6	Tartalék függőben levő kárfizetésekre az A mérlegen	2264291	18	—	—	2264291	18
	a B mérlegen	—	—	1181205	46	1181205	46
7	Osztalékalap az életbiztositásban nyereménynyel biztositottak javára	—	—	1385764	54	1385764	54
8	A hivatalnokok ellátási pénztárának vagyona	1655917	64	—	—	1655917	64
9	Jelzáloghitelezők	—	—	—	—	—	—
10	Egyenleg a viszontbiztositók számláján	1672319	10	97599	90	1769919	—
11	Egyenleg az intézet fiókjainak számláján	81610	96	4956	04	86567	—
12	Egyenleg a B mérleg folyó számláján	2261618	04	—	—	2261618	04
13	Hitelezők különböző czimeken	351330	02	3955	78	355285	80
14	Betétek kezesség és biztositék gyanánt	3311664	04	4587368	08	7899032	12
15	Gidoni alapitvány	10948	86	—	—	10948	86
16	Girard alapitvány	9955	—	—	—	9955	—
17	Goldschmiedt alapitvány	6000	—	—	—	6000	—
18	Besso József alapitvány	12000	—	—	—	12000	—
19	Calabi R. alapitvány	6000	—	—	—	6000	—
20	a) Nyereség előirás (A mérleg) kor. 3.552·36; b) Nyereség az évi üzletből „ 609.916·42	613468	78	1831884	64	2445353	42
		29606844	18	129999605	46	159606449	64
	A jövő években lejárandó tűzbiztositási dijak kor. 68·189.768·38						

A cs. kir. szab. Assicurazioni Generali központi igazgatósága Triestben.

Besso József, Besso M., Dr. Bozza Camillo, Dr. Levi J., Gróf Papadopoli Miklós, Romanin-Jacur Manó, Segré V., Vivante Fortunat.

A vezértitkár: **Richetti Ödön.**

Hegedüs Sándor, igazgatótanácsos.

Magyarországi vezérügynökség: **Steinhardt, Poór.**

Az intézet hivatalos helyiségei: Budapesten, Dorottya-utcza 10 szám alatt, az intézet saját házában.

Bővebb zárszámadási jelentések az alanti ügynökségnél kaphatók. Ugyanott felvilágositások a legnagyobb készséggel adatnak és **élet-, tűz-, szállitmány és üvegbiztositások** az **Assikurazioni Generali, jégbiztositások a Magyar jég- és viszontbiztositó részv.-társaság** és **baleset elleni** biztositások az **Első o. ált. baleset ellen biztositó-társaság** számára a legelőnyösebb feltételek és legolcsóbb dijak mellett fogadtatnak el.

A muraszombati ügynökség:

Hartner Károly.

Ujházi Miksa, nyomdai műintézet, Muraszombat.